

Armoedebeleid
gemeente Aalten 2016

Inhoudsopgave

Inleiding	3
2 Waarom dit beleidsplan?	4
2.1 Afschaffing inkomensondersteunende regelingen chronisch zieken en gehandicapten	4
2.2 Overige maatregelen van het Rijk	4
3 Wat willen we bereiken?	5
3.1 Doel	5
3.2 Uitgangspunten	5
4 Wat doen we er momenteel voor?	
4.1 Gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen	6
4.1.1 Individuele bijzondere bijstand	6
4.1.2 Bijzondere bijstand zorgkosten	6
4.1.3 Collectieve aanvullende zorgverzekering	7
4.1.4 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	7
4.1.5 Schuldhulpverlening	7
4.1.6 Participatiefonds	7
4.1.7 Individuele inkomensvoetstuk	8
4.1.8 Regeling Pensioengerechtigden	8
4.1.9 Financiële thuisadministratie	8
4.1.10 Voedselbank Achterhoek Oost	8
5 Terugblik speerpunten bestaand beleid	9
6 Aantallen en uitgaven	11
7 Beoordeling bestaand armoedebeleid	12
7.1 Mogelijkheden voor aanvullend nieuw beleid	12
7.1.1 Kinderen	12
7.1.2 Chronisch zieken en gehandicapten	12
8 Voorstellen tot aanvulling of wijzigingen van de huidige regelingen	13
8.1 Aanpassingen ten behoeve van kinderen (tot 18 jaar)	13
8.1.1 Voorstel voor aanvulling op de bijzondere bijstand	13
• Vergoeden kosten peuterspeelzaal	13
• Vergoeden kosten zwemlessen	13
• Aandacht voor tegemoetkoming studiekosten MBO	14
8.1.2 Voorstel voor invoering educatief kindpakket	14
• Kindpakket ten behoeve van educatie 12-18 jarigen	14
8.2 Aanpassingen ten behoeve van chronisch zieken en gehandicapten	15
8.2.1 Voorstel voor aanvulling op de individuele bijzondere bijstand	16
• Vergoeden deel verplicht eigen risico zorgkosten	16
8.2.2 Voorstel om aantoonbare meerkosten vorm te blijven geven via de bijzondere bijstand zorgkosten	17
9 Samenvatting voorstellen	18
10 Financiën	19
10.1 Dekking voorstellen	19
11 Evaluatie	19
12 Lijst van afkortingen	20
Bijlage: schema gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen	

INLEIDING

De gemeente Aalten heeft een adequaat armoedebeleid. Bij het lokale bestuur is er altijd het besef geweest dat een goed armoedebeleid nodig is om mensen met een laag inkomen de kans te geven om mee te doen aan de samenleving. Mee kunnen doen betekent dat iemand voldoende middelen heeft om in zijn bestaan te kunnen voorzien, maar bijvoorbeeld ook om lid te worden van een sportvereniging en deel te nemen aan culturele en sociale activiteiten. Meedoen is vooral voor kinderen heel belangrijk. Kinderen moeten kunnen meedoen met hun leeftijdsgenoten. De situatie waarin hun ouders verkeren mag daar geen belemmering voor vormen.

Het armoedebeleid maakt onderdeel uit van het sociaal domein. En dat sociaal domein van zorg, onderwijs, werk en inkomensondersteuning is volop in beweging. 'Meedoen in de samenleving' heeft een nieuwe betekenis gekregen. Participatie via werk wordt als het hoogste goed gezien. Maar ook de deelname aan de samenleving op allerlei andere terreinen is van wezenlijk belang. De gemeente is daarnaast niet langer vanzelfsprekend verantwoordelijk voor het oplossen van problemen en vragen van haar inwoners en doet een beroep op de eigen kracht van mensen en de samenleving.

Het Rijk geeft lokale overheden meer ruimte om ondersteuning te geven aan verschillende doelgroepen met een laag inkomen. Dit mede omdat het door de economische recessie ook voor mensen die altijd een eigen inkomen hebben verdiend moeilijker wordt om rond te komen. Mensen met een laag inkomen bevinden zich tegenwoordig steeds vaker niet alleen onder gepensioneerden en werklozen, maar ook onder zelfstandige ondernemers en mensen die gewoon aan het werk zijn. Deze laatste groep wordt ook wel aangeduid als 'de werkende armen'.

Het bestaande armoedebeleid dateert uit 2010. Met de raad is de afspraak gemaakt dat het bestaande beleid in de tweede helft van 2015 wordt herijkt. In deze nota wordt het bestaande beleid tegen het licht gehouden en worden waar nodig voorstellen voor aanpassingen gedaan.

Positionering ten opzichte van aanpalende beleidsterreinen

Het armoedebeleid staat in relatie tot veel andere beleidsterreinen. Minima hebben immers veelal ook te maken met andere problemen, zoals werkloosheid, gezondheid, schulden en de belemmering om mee te doen aan sociale en sportieve activiteiten omdat zij hiervoor niet voldoende geld hebben. Met dit beleidsplan wordt niet geprobeerd om alle problemen die kunnen spelen bij minima aan te pakken en op te lossen. Deze problemen dienen zoveel mogelijk al binnen de betreffende beleidsterreinen aangepakt te worden. Dit betekent dat binnen die beleidsterreinen al rekening wordt gehouden met de gevolgen van beleidskeuzes voor minima. Het armoedebeleid kan worden beschouwd als een verzameling van een aantal regelingen, die kunnen worden ingezet op het moment dat het niet gelukt is om de problemen die samenhangen met armoede binnen de andere beleidsterreinen op te lossen. Het armoedebeleid wordt in samenhang gezien met andere beleidsterreinen, zonder deze beleidsterreinen te vervangen.

2 Waarom dit beleidsplan?

Er zijn verschillende aanleidingen om het huidige beleid van de gemeente Aalten te herzien. Deze aanleidingen worden in dit hoofdstuk toegelicht.

2.1 Afschaffing inkomensondersteunende regelingen chronisch zieken en gehandicapten

Mensen met een chronische ziekte of handicap hebben vaak hogere zorgkosten door bijvoorbeeld medicijngebruik, extra waskosten of het gebruik van hulpmiddelen. Ter compensatie van die hogere zorgkosten ontvingen chronisch zieken en gehandicapten op grond van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Regeling compensatie eigen risico (CER) tot 1 januari 2014 automatisch één of meerdere tegemoetkomingen van het Rijk. Deze tegemoetkomingsregelingen werden uitgekeerd door het Centraal Administratiekantoor (CAK).

De Eerste Kamer heeft op 3 juni 2014 de Wet tot afschaffing van de Wtcg en CER aangenomen. Daarmee zijn de Wtcg en CER met terugwerkende kracht op 1 januari 2014 afgeschaft. De reden van het afschaffen van de Wtcg en CER is dat deze regelingen ongericht zijn. Zo zijn er chronisch zieken en gehandicapten die een tegemoetkoming ontvingen terwijl zij geen hogere zorgkosten hebben of een inkomen hebben dat normaal gesproken zou moeten volstaan om hogere zorgkosten te dekken. Omgekeerd zijn er ook chronisch zieken en gehandicapten met daadwerkelijke meerkosten die geen Wtcg- of CER-uitkering kregen, terwijl het inkomen van deze groep niet altijd toereikend is om die daadwerkelijke meerkosten te betalen.

Het Rijk veronderstelt dat gemeenten beter in staat zijn om gerichte inkomensondersteuning te leveren aan chronisch zieken en gehandicapten. Ter vervanging van de Wtcg en CER krijgen gemeenten daarom de bevoegdheid om een nieuwe compensatieregeling voor chronisch zieken en gehandicapten te organiseren. Zij krijgen daarvoor ongeveer één derde van het budget dat het Rijk in 2013 uitgaf voor de regelingen Wtcg en CER. Op het beschikbare budget wordt dus een forse korting toegepast.

2.2 Overige maatregelen van het Rijk

Medio 2014 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel Maatregelen WWB aangenomen. Dit voorstel bevat een aantal wijzigingen die wij moeten doorvoeren in het Aaltense armoedebeleid:

- Het Rijk wil het armoede- en schuldenbeleid van gemeenten versterken. Daarom stelt het Rijk vanaf 2014 € 70 miljoen en vanaf 2015 structureel € 90 miljoen extra beschikbaar via het gemeentefonds. Gemeenten kunnen zelf bepalen hoe deze de extra middelen willen inzetten. Daarnaast stelt het Rijk jaarlijks structureel € 10 miljoen beschikbaar aan organisaties voor de ondersteuning van landelijke initiatieven en organisaties, zoals het Jeugdsportfonds en Sportimpuls.
- Het Rijk wil, zoals gezegd, dat gemeenten gerichtere inkomensondersteuning (maatwerk) gaan bieden, zodat de middelen meer terecht komen bij de mensen die echt ondersteuning nodig hebben. Daarom komt de beleidsruimte voor de gemeente om categoriale regelingen te hanteren voor chronisch zieken en gehandicapten, ouderen en ouders met schoolgaande kinderen per 1 januari 2015 te vervallen. Gemeenten kunnen deze regelingen vanaf deze datum dus niet meer hanteren.
- De beleidsruimte voor de gemeente om een collectieve ziektekostenverzekering te bieden blijft bestaan en wordt verruimd. De inkomensgrens voor het bieden van een collectieve ziektekostenverzekering, die nu op 110% van het van toepassing zijnde sociaal minimum is gesteld, vervalt. Dit geeft de gemeente de mogelijkheid om de collectieve ziektekostenverzekering aan te bieden aan een bredere doelgroep.
- De langdurigheidstoeslag is per 1 januari 2015 vervangen door een individuele inkomenstoeslag. De individuele inkomenstoeslag is bedoeld voor mensen tussen de 21 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd, die langdurig moeten rondkomen van een laag inkomen en gelet op hun individuele omstandigheden geen zicht hebben op verbetering van hun inkomen.

Hoewel de gemeenten beleidsruimte hebben om het armoedebeleid naar eigen inzicht vorm te geven heeft het Rijk gemeenten opgeroepen om binnen het armoedebeleid meer maatwerk te leveren, in te zetten op preventie en vroegsignalering en extra in te zetten op kinderen die leven in een gezin met een laag inkomen en overige kwetsbare doelgroepen.

3 Wat willen we bereiken?

3.1 Doel

In de gemeente Aalten doen alle inwoners – ook minima- naar vermogen mee aan de samenleving. Voor minima is meedoen echter niet altijd gemakkelijk. Armoede is een complex probleem dat samengaat met verschillende risicofactoren. Armoede kan de oorzaak zijn van problemen op andere leefgebieden die minima belemmeren om mee te doen. Armoede is daarmee dus niet alleen een financieel probleem, maar ook een participatieprobleem. Het doel van het armoedebeleid is om te voorkomen dat armoede leidt tot problemen op andere leefgebieden en om belemmeringen voor mensen met een laag inkomen weg te nemen, zodat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de ondersteuning van gezinnen met kinderen en chronisch zieken en gehandicapten.

3.2 Uitgangspunten

Bij het armoedebeleid wordt uitgegaan van onderstaande uitgangspunten.

- Eigen kracht en verantwoordelijkheid staan voorop

De brede visie binnen het sociale domein is dat mensen in de eerste plaats zelf verantwoordelijk zijn voor het oplossen van hun problemen, eventueel met ondersteuning van hun eigen netwerk. Werk is de beste weg uit armoede en vergroot de financiële zelfredzaamheid van onze inwoners. Wij verwachten daarom dat minima, voor zover mogelijk, actief op zoek gaan naar werk en zich inzetten om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Hoewel we uitgaan van eigen kracht en verwachten dat mensen zich inzetten om hun financiële zelfredzaamheid te vergroten, zijn wij ons er ook van bewust dat we te maken hebben met een relatief kwetsbare doelgroep die niet altijd direct in staat is om problemen zelf op te lossen. Soms hebben zij (financiële) ondersteuning nodig om weer grip te krijgen op hun situatie en hun problemen te overwinnen. Mensen die (nog) niet financieel zelfredzaam zijn, bieden wij een (tijdelijk) vangnet zodat zij volwaardig kunnen meedoen in de samenleving.

- Ruimte voor particuliere initiatieven

In Aalten zijn particuliere initiatieven actief die zich inzetten voor minima, zoals initiatieven van lokale diaconieën en de Voedselbank. Het gaat om initiatieven/organisaties die op initiatief van inwoners zelf zijn opgericht, omdat zij zich willen inzetten voor minima. Deze initiatieven maken geen direct onderdeel uit van het gemeentelijk armoedebeleid, maar vervullen wel een belangrijke en waardevolle rol in de ondersteuning van minima. Wij faciliteren deze initiatieven in de ondersteuning van minima daarom waar mogelijk. Overbodige regels mogen daarbij geen belemmering vormen. Dit betekent echter niet dat er voor particuliere initiatieven geen regels gelden. Wij vinden het belangrijk dat de privacy van de doelgroep ook bij particuliere initiatieven goed is gewaarborgd en zien toe op de betrouwbaarheid van de initiatieven.

- Ook minima krijgen de kans om mee te doen

Mensen met een laag inkomen hebben vaak minder mogelijkheden om mee te doen aan sportieve, culturele, educatieve of sociale activiteiten. Zij hebben bijvoorbeeld niet altijd voldoende middelen lid te zijn van de voetbalvereniging, zwembad te nemen of muzieklid te volgen. Het risico op sociale uitsluiting maar bijvoorbeeld ook gezondheidsproblemen (overgewicht) onder minima is mede daardoor groter. Wij vinden het belangrijk dat ook minima kunnen deelnemen aan dit soort activiteiten.

- Specifieke aandacht voor kinderen in armoede

Armoede heeft grote gevolgen voor kinderen. Kinderen die leven in armoede worden dagelijks geconfronteerd met een geldgebrek: ze krijgen niet dagelijks een warme maaltijd, er is geen geld voor nieuwe kleding, of om mee te doen aan sociale activiteiten. Kinderen die leven in armoede lopen daarnaast het risico om sociaal geïsoleerd te raken, omdat hun ouders bijvoorbeeld het lidmaatschap van de sportclub of deelname aan een schoolreisje niet kunnen betalen. Wij vinden dat kinderen niet de dupe mogen worden van de financiële problemen van hun ouders. Daarom zetten we een aantal maatregelen in die specifiek gericht zijn op kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.

4 Wat doen we er momenteel voor?

4.1 Gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen

De gemeente Aalten kent momenteel de volgende (inkomensondersteunende) regelingen of voorzieningen:

- (individuele) bijzondere bijstand
- (individuele) bijzondere bijstand zorgkosten (gericht op chronisch zieken en gehandicapten)
- collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ)
- kwijtschelding gemeentelijke belastingen
- schuldhulpverlening
- participatiefonds
- individuele inkomensvoetstuk
- regeling pensioengerechtigden

Met betrekking tot deze regelingen voert de gemeente een actief beleid om niet-gebruik van regelingen terug te dringen. Dit gebeurt door middel van bestandskoppelingen, het gebruik van internet als informatievoorziening en het voorradig hebben van actueel informatiemateriaal. Daarnaast neemt de gemeente binnen haar dienstverlening een proactieve houding aan ten aanzien van het opsporen van rechthebbenden. Dit gebeurt o.a. via huisbezoeken of contacten met intermediairs/maatschappelijke organisaties. Met name de intermediairs hebben een belangrijke verbindende functie richting de gemeente. Hierbij kan gedacht worden aan de ouderenadviseurs, de kerken, het maatschappelijk werk, de zorgaanbieders, de Voedselbank, Humanitas, Leger des Heils maar ook via de Sociale Raad (voorheen WMO raad).

Naast de genoemde regelingen wordt een subsidie vertrekt aan lokale initiatieven waarvan ook inwoners van de gemeente Aalten gebruik kunnen maken, te weten:

- Project financiële thuisadministratie van Humanitas
- Voedselbank Oost Achterhoek

Hieronder worden de verschillende regelingen en de gesubsidieerde lokale initiatieven kort toegelicht.

4.1.1. Individuele bijzondere bijstand

Eén van de belangrijkste gemeentelijke instrumenten voor inkomensondersteuning is de (individuele) bijzondere bijstand. Door bijzondere omstandigheden kan de situatie zich voordoen dat de bijstandsnorm (of een ander inkomen op dit niveau) niet toereikend is om noodzakelijke uitgaven te doen. Als de gemeente van mening is dat deze uitgaven noodzakelijk zijn en niet uit de bijstandsnorm of andere middelen betaald kunnen worden, dan kan bijzondere bijstand worden verleend. De bijzondere bijstand gaat uit van maatwerk. De gemeente moet bij elke aanvraag vaststellen of er sprake is van uitgaven die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden, of de uitgaven noodzakelijk zijn en of ze daadwerkelijk gemaakt zijn.

Zoals bekend is er een knip aangebracht in beleid en uitvoering van de bijzondere bijstand. De gemeente Aalten voert zelf de bijzondere bijstand 'zorg' uit en de gemeentelijke sociale dienst voert de bijzondere bijstand 'leven' (gericht op arbeid/maatschappelijke participatie) uit. Hierbij kan gedacht worden aan uitgaven voor een overbruggingsuitkering, rechtsbijstand, aanvullende bijstand voor jongeren < 21 jaar, woonkostentoeslag en kinderopvang.

Men kan aanspraak maken op individuele bijzondere bijstand bij een inkomen tot 100% van het van toepassing zijnde sociaal minimum. Als het inkomen hoger is dan 100% dan wordt een draagkracht berekend vanaf deze grens.

4.1.2 Bijzondere bijstand zorgkosten

Zoals eerder in deze nota benoemd heeft het Rijk vanaf 2014 twee landelijke financiële regelingen afgeschaft: de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de regeling compensatie eigen risico (CER), waarbij de inkomensondersteuning is overgeheveld naar de gemeenten.

Het doel voor de gemeente is om ondersteuning op maat te regelen, passend bij de individuele behoeften en mogelijkheden van onze inwoners, gericht op zelfredzaamheid en participatie. Op 27 januari 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de compensatie van aantoonbare meerkosten i.v.m. een chronische ziekte en/of handicap vanaf 2015 vorm te geven via de individuele bijzondere bijstand.

Heeft iemand extra zorgkosten, dan krijgt men deze kosten volledig vergoed als het inkomen niet hoger is dan 120% van het van toepassing zijnde sociaal minimum. Als het inkomen hoger is dan 120% dan wordt een draagkracht berekend vanaf deze grens. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de waarde van een eventuele eigen woning. Wel gelden de vermogensgrenzen van de Participatiewet.

4.1.3 Collectieve aanvullende zorgverzekering

De gemeente Aalten heeft sedert 2001 een collectieve (aanvullende) zorgverzekering (= categoriaal beleid) lopen bij CZ en vanaf 2008 bij Menzis. Deelnemers krijgen (bij een inkomen tot 110% van het van toepassing zijnde sociaal minimum) de mogelijkheid om een aanvullende verzekering tegen een gereduceerd tarief en een korting op de basisverzekering en de aanvullende verzekering af te sluiten.

4.1.4 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

De gemeente Aalten verleent kwijtschelding voor OZB (huiseigenaren; in de praktijk nihil), afvalstoffenheffing (vastrecht en een gemaximeerd aantal ledigingen), rioolrecht (via aanslagen Vitens) en hondenbelasting (voor 1 hond). Er wordt een kwijtscheldingsnorm (een norm voor de kosten van het bestaan) gehanteerd van 100% van het van toepassing zijnde sociaal minimum.

4.1.5 Schuldhulpverlening

De schuldhulpverlening is 'grotendeels uitbesteed' aan de Stadsbank Oost Nederland (SON). De brede intake van cliënten vindt plaats binnen het team Zorg en Inkomen.

De SON kent o.a. de volgende producten:

- budgetbeheerrekening = BBR (basis of totaal)
- schuldbemiddeling
- aanvraag schuldregeling
- afgifte verklaringen schuldsanering (**Wet schuldsanering natuurlijke personen**)

Een integrale aanpak van problematische schulden gaat verder dan het opstellen en uitvoeren van een financieel oplossingsplan voor de gemaakte schulden. De aandacht gaat ook uit naar budgetbegeleiding, naar de mogelijkheden tot gedragsverandering en naar psychosociale factoren die samenhangen met de schuldenproblematiek. Bij deze benadering zijn naast de SON en de gemeente meerdere disciplines betrokken (o.a. Maatschappelijk Werk, Iriszorg en GGNet). De schuldhulpverlening wordt door de gemeente betaald en staat open voor iedereen met problematische schulden, ongeacht het inkomen.

Op 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in werking getreden. In 2016 vindt de landelijke evaluatie van deze wet plaats. Aansluitend op deze landelijke evaluatie vindt ook de gemeentelijke evaluatie van de schuldhulpverlening plaats.

4.1.6 Participatiefonds

Sinds 1 januari 2010 kent de gemeente het Participatiefonds. Een fonds ter stimulering van sportieve, sociale, culturele of educatieve activiteiten onder inwoners met een inkomen tot 110% van het van toepassing zijnde sociaal minimum.

De reden voor invoering van het fonds was gelegen in het feit dat een laag inkomen een belemmering kan zijn voor maatschappelijke en culturele participatie. Onvoldoende deelname aan de maatschappij heeft een negatieve invloed op het gevoel van eigenwaarde, waardoor mensen in een maatschappelijk en sociaal isolement kunnen raken.

Per kalenderjaar kan met betrekking tot sportieve, sociale, culturele of educatieve activiteiten per inwonend kind tot 18 jaar een bijdrage van maximaal € 200,00 en voor een personen ouder dan 18 jaar een bijdrage van maximaal € 150,00 worden aangevraagd. De noodzakelijkheid van de kosten hoeft daarbij niet te worden getoetst. Wel wordt gecontroleerd of de verstrekte bijdragen daadwerkelijk worden aangewend voor activiteiten gericht op maatschappelijke participatie.

4.1.7 Individuele inkomensvoet

Voor mensen tussen de 21 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd die langdurig (> 36 maanden) een inkomen hebben tot maximaal 110% van het van toepassing zijnde sociaal minimum is er de individuele inkomensvoet. De gemeente bepaalt de hoogte van de individuele inkomensvoet en betaalt de voet eenmaal per jaar uit. De voet is vrij te besteden.

4.1.8 Regeling Pensioengerechtigden

De individuele inkomensvoet is voor mensen die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt. Voor mensen die vanwege hun leeftijd niet meer voor de arbeidsmarkt beschikbaar zijn én gedurende langere tijd moeten rondkomen van een laag inkomen (tot 110% van het van toepassing zijnde sociaal minimum), is een soortgelijke regeling getroffen, te weten: € 200 voor een alleenstaande en € 400 voor echt)paren/samenwonenden.

4.1.9 Financiële thuisadministratie

Vanaf 2007 maakt de gemeente gebruik van de diensten van Humanitas met betrekking tot het project Financiële thuisadministratie. Het doel is om inwoners te helpen met hun administratie. Het uiteindelijke doel is dat men, na een begeleidingsperiode van maximaal een jaar, zelf zoveel inzicht en vaardigheid hebben gekregen dat zij hun administratie zelf uit kunnen voeren. Daarnaast heeft het project ook een preventief karakter. De aangeboden vorm van laagdrempelige ondersteuning voorkomt mogelijk verder (financieel) afglijden, waardoor minder vaak een beroep gedaan hoeft te worden op zwaardere of specialistische vormen van hulp- en dienstverlening.

4.1.10 Voedselbank oost Achterhoek

De Voedselbank Oost Achterhoek is aangesloten bij de landelijke Stichting Voedselbanken Nederland en is een zelfstandige organisatie. De voedselbank is afhankelijk van giften en donaties van kerkelijke instanties, particulieren, gemeenten en het bedrijfsleven. De voedselbank heeft geen religieuze, politieke of levensbeschouwelijke grondslag maar helpt mensen uitsluitend uit humanitaire overwegingen. De hele organisatie wordt gedaan door vrijwilligers. Het doel van de voedselbank is tweeledig:

1. voor een bepaalde periode wekelijks voedselpakketten uitdelen (noodhulp) aan mensen met een zeer laag leefgeld;
2. voorkomen van verspilling en vernietiging van uitstekend voedsel.

Om in aanmerking te komen voor een voedselpakket moet men aan de normen van de Stichting Voedselbanken Nederland voldoen: een huishouding komt in aanmerking wanneer het leefgeld (netto besteedbaar inkomen na aftrek van de vaste lasten zoals huur, gas/water/elektra, verzekeringen en schuldenlasten) onder de volgende bedragen (peiljaar 2015) komt:

- Basisbedrag per huishouden: € 110,-
- Per persoon: € 70,-

Het gaat om tijdelijke hulp, als aanvulling van de eigen boodschappen. Aanmelding kan alleen via hulpverlenende instanties zoals het AMW, Leger des Heils, Humanitas, Charitas of Diaconale instellingen. Op deze manier komen de cliënten van de voedselbank ook in aanraking met andere hulpverleners(vang)netwerk. De voedselbank is aanvullend op bestaande hulporganisaties. De gegevens van de cliënten gebruikt men alleen voor het verstrekken van de voedselpakketten. De voedselbank wijst haar klanten actief op (gemeentelijke) voorzieningen die bijdragen aan een structurele oplossing voor hun problemen.

5 Terugblik speerpunten bestaand beleid

In het huidige minima-/armoedebeleid uit 2010 waren enkele voorstellen voor nieuw beleid opgenomen. Deze maken inmiddels allemaal onderdeel uit van het hier bovengenoemde bestaande beleid. Hieronder worden de speerpunten van het beleid uit 2010 benoemd, waarbij wordt aangegeven wat er van is terechtgekomen.

Speer-/standpunten	Resultaat
Terugdringing niet gebruik	Vanaf 2010 de mogelijkheden van bestandskoppeling onderzoeken.
	Abonnement nemen op 'bereken uw recht' en kosten ten laste brengen van het reguliere budget bijzondere bijstand.
	Een nieuwe brochure uitbrengen met alle producten van het zorgloket.
Bijzondere Bijstand	Zowel intern als met de gemeentelijke sociale dienst zijn er bestandskoppelingen tot stand gebracht.
	Deze voorstellen zijn gerealiseerd. Het bereiken van de doelgroep heeft constant de aandacht, waarbij gekeken wordt naar de effectiviteit van de middelen en de verhouding kosten/baten.
	Deze voorstellen m.b.t. de bijzondere bijstand zijn per 2010 gerealiseerd dan wel (voor zover nog van toepassing) meegenomen in de uitvoering.
	Geen bijzondere bijstand verstrekken voor het wettelijk verplichte eigen risico zorgverzekering.
	Bij de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand rekening houden met de wet 'bronheffing voor wanbetalers'.
	Huidig beleid rondom het verstrekken van leenbijstand ongewijzigd voortzetten.
	Huidig beleid rondom eigen woningbezit en kleine zelfstandigen ongewijzigd voortzetten.
	Verordening bijzondere bijstand gemeente Aalten intrekken per 1 januari 2010.
Collectieve aanvullende verzekering	De inkomensgrens voor deelname aan de collectieve aanvullende zorgverzekering per 1 januari 2010 wijzigen in 120% van het sociaal minimum. Voor de groep die vanaf 2010 buiten de boot valt, het jaar 2010 als overgangsjaar beschouwen.
Regeling chronisch zieken	De inkomensgrens is vanaf 2011 gewijzigd in 110% van het sociaal minimum. Dit was destijds een verplichte landelijke normering.
Regeling chronisch zieken	De regeling chronisch zieken per 1 januari 2010 intrekken en de besparing inzetten voor de voorgestelde actiepunten binnen het gemeentelijk minimabeleid.
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Dit voorstel is gerealiseerd.
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Beleid kwijtschelding gemeentelijke belastingen ongewijzigd voortzetten en het jaar 2010 gebruiken om het kwijtscheldingsbeleid verder te optimaliseren.
Schuldhulpverlening	Dit voorstel is gerealiseerd.
Schuldhulpverlening	Beleid rondom huisuitzettingen en afsluiting van de energie- en watervoorziening ongewijzigd voortzetten.
	Het betreffende beleid is ongewijzigd voortgezet.

	Werkwijze rondom problematiek leefgeld ongewijzigd voortzetten.	Het betreffende beleid is ongewijzigd voortgezet.
Participatiefonds	De inkomensgrens per 1 januari 2010 wijzigen in 120% van het sociaal minimum. Daarnaast instemmen met het opnemen van de vermogenstoets en met de voorgestelde praktische uitvoering.	De inkomensgrens is inmiddels gesteld op 110% van het sociaal minimum. Dit was destijds een verplichte landelijke normering. De vermogenstoets is opgenomen.
	De verordening 'voor de bevordering van jeugdparticipatie aan sportieve activiteiten Aalten' intrekken per 1 januari 2010 en deze laten opgaan in de beleidsregels bijzondere bijstand 2010.	Dit voorstel is gerealiseerd.
Langdurigheidstoeslag	Langdurigheidstoeslag niet aanmerken als voorliggende voorziening bij de verlening van bijzondere bijstand.	Deze regeling heet nu de individuele inkomenstoeslag / regeling pensioengerechtigden. Beide regelingen worden, conform het voorstel, niet aangemerkt als voorliggende voorziening bij de verlening van bijzondere bijstand.
	Per 1 januari 2010 categoriale bijzondere bijstand voor personen van 65 jaar en ouder invoeren. De hoogte van de categoriale bijzondere bijstand vaststellen op € 200,- voor een alleenstaande en € 400,- voor een echtpaar/samenwonenden.	Dit betreft nu de regeling pensioengerechtigden (regeling en uitvoering identiek).
Kostenoverzicht actiepunten	Instemmen met een structurele uitbreiding van de formatie binnen het taakveld inkomen met 1 fte (publieksconsulent B). Uitbreiding laten plaatsvinden nadat er een (externe) geldstroom is gevonden.	Dit voorstel is gerealiseerd.
Vrijwilligerswerk	In 2010 samen met het ISWI de mogelijkheden onderzoeken voor sociaal activeringsbeleid.	Dit voorstel had betrekking op de invoering van de Wet Participatiebudget. Deze wet is echter niet ingevoerd. De opvolger, Wet Werken naar Vermogen is eveneens niet ingevoerd. Inmiddels is per 1 januari 2015 de Participatiewet ingevoerd. Aan de uitvoering hiervan wordt momenteel gewerkt.
Evaluatie	In 2011 de mogelijkheden bezien voor het organiseren van een lokale armoedeconferentie.	Uiteindelijk is in 2011 geen gebruik gemaakt van het aanbod van het Europees Anti Armoede Netwerk Nederland om een eendaagse armoedeconferentie te organiseren. Wel is in 2012 de opdracht verstrekt aan het onderzoeksbureau SGBO om een klanttevredenheidsonderzoek uit te voeren onder de klanten van het armoedebeleid, om zo inzicht te krijgen in de tevredenheid en de beleving van cliënten. De uitkomsten van dit onderzoek, waaruit bleek dat de cliënten over het algemeen tevreden zijn over de dienstverlening, zijn destijds ter kennisname aan de raad voorgelegd.

6 Aantallen en uitgaven

Voor een goed beeld van het huidige armoedebeleid is het belangrijk om te weten hoeveel mensen er jaarlijks gebruik van maken en hoeveel geld hiermee gemoeid is.

In onderstaande tabel wordt het aantal aanvragen/deelnemers per voorziening weergegeven.

Tabel 1: aantal aanvragen/deelnemers per voorziening

Regeling/voorziening	2014	2015 (tot augustus)
Bijzondere bijstand	148	133
Collectieve aanvullende zorgverzekering	± 850	± 850
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	180	165
Schuldhelpverlening (SON)*	100	101
Participatiefonds	353	289
Individuele inkomensvoorslag	175	122
Regeling pensioengerechtigden	77	57

* Betreft het product met de meeste deelnemers: "budgetbeheerrekening"

In onderstaande tabel worden de kosten per regeling/voorziening weergegeven.

Tabel 2: uitgaven

Regeling/voorziening	2014	2015 (tot augustus)
Bijzondere bijstand	€ 112.784	€ 95.444
Collectieve aanvullende verzekering	n.v.t.	n.v.t.
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	€ 10.163	€ 5.872
Schuldhelpverlening (SON)	€ 158.927	€ 103.078
Participatiefonds	€ 102.816	€ 83.667
Individuele inkomensvoorslag	€ 75.837	€ 51.651
Regeling pensioengerechtigden	€ 17.742	€ 12.871

7 Beoordeling bestaand armoedebeleid

We zien dat het huidige beleid momenteel een goede basis biedt voor inkomensondersteuning op tal van belangrijk gebieden aan de inwoners van onze gemeente die dat nodig hebben. Hoewel het huidige beleid een goede basis biedt voor de toekomst en derhalve op hoofdlijnen kan worden gehandhaafd, zien we op enkele gebieden ontwikkelingen die aanleiding geven tot aanvullend nieuw beleid.

7.1 Mogelijkheden voor aanvullend nieuw beleid

Mogelijkheden voor aanvullend nieuw beleid worden gezien op het gebied van de kwetsbare doelgroepen kinderen, chronisch zieken en gehandicapten.

7.1.1 Kinderen

Uit diverse onderzoeken, onder andere uit een onderzoek van de Kinderombudsman uit 2013, blijkt dat kinderen die opgroeien in gezinnen waar een laag inkomen is, een minder goede startpositie hebben ten opzichte van andere kinderen. Hoe langer een kind opgroeit in een gezin waar armoede is, hoe meer de gevoelens van angst, afhankelijkheid en ongelukkig zijn toenemen bij het kind. Deze kinderen worden dagelijks geconfronteerd met geldgebrek. Veel kinderen hebben het gevoel dat ze zelf niets aan de situatie kunnen veranderen. Gevoelens van schaamte, jaloezie of (sociale) uitsluiting zijn aanwezig en worden erger naarmate de kinderen ouder worden. Kinderen gaan niet naar sport of verenigingen omdat daar geen geld voor is. Leven op een minimumbestaansniveau is van invloed op de participatie van kinderen in activiteiten die sociaal, maar ook cultureel vormend of gezondheidsbevorderend zijn. De sociale impact op kinderen die opgroeien in een situatie waarbij er sprake is van een minimum gezinsinkomen, is daarmee groot.

De reden voor aanvullend nieuw beleid ten aanzien van de doelgroep kinderen is dat bij de uitvoering van het bestaande beleid het probleem wordt geconstateerd dat noodzakelijk geachte voorzieningen voor kinderen, door (gedwongen) budgettaire keuzes van ouders, soms niet kunnen worden bekostigd. Het betreft hier kosten voor voorzieningen die voor een kind van groot belang zijn bij zijn of haar ontwikkeling en de bijbehorende deelname aan de maatschappij.

7.1.2 Chronisch zieken en gehandicapten

De reden voor aanvullend nieuw beleid ten aanzien van de doelgroep chronisch zieken en gehandicapten is dat we de laatste jaren ten aanzien van deze doelgroep een cumulatie zien van inkomenseffecten, in het bijzonder de zorgkosten. Zo zijn de kosten van de zorgpremie jaarlijks hoger geworden en is de zorgtoeslag lager geworden. Dit terwijl er steeds meer kosten uit de basisverzekering zijn/worden gehaald. Aan de andere kant is de voormalige compensatieregeling voor de eigen risico (CER) vanuit het Rijk stopgezet. De middelen hiervoor zijn overgeheveld naar gemeenten. Gelet op de voortgaande cumulatie van inkomenseffecten voor deze doelgroep wordt het verstandig geacht om hiervoor bijzondere aandacht te hebben en te kijken in hoeverre de betreffende doelgroep (gedeeltelijk) in de extra (zorg)kosten kan worden ondersteund. Daarbij dient ook het gemeentelijke standpunt dat geen bijzondere bijstand wordt verstrekt voor het wettelijk verplichte eigen risico zorgverzekering gezien te worden.

8 Voorstellen tot aanvullingen of wijzigingen van de huidige regelingen

Aan de hand van de beoordeling van het bestaande beleid worden aansluitend in dit hoofdstuk voorstellen gedaan om het beleid aan te vullen en/of op een aantal onderdelen te wijzigen ten behoeve van aanvullende ondersteuning van de kwetsbare doelgroepen kinderen, chronisch zieken en gehandicapten.

8.1 Aanpassingen ten behoeve van kinderen (tot 18 jaar)

In deze paragraaf worden voorstellen gedaan om het beleid aan te vullen ten behoeve van aanvullende ondersteuning van de kwetsbare doelgroep kinderen.

8.1.1 Voorstel voor aanvullingen op de individuele bijzondere bijstand

- *vergoeden kosten peuterspeelzaal*

In het huidige beleid worden de kosten voor een plaats op de peuterspeelzaal voor jonge kinderen van ouders met een minimum inkomen alleen vergoed wanneer er sprake is van een indicatie voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).

De peuterspeelzaal is een plek voor jonge kinderen om te spelen, te ontmoeten en te ontwikkelen. Het programma sluit goed aan bij de basisschool waardoor de overgang minder groot is. Op een peuterspeelzaal ontwikkelen en leren de jonge kinderen spelenderwijs. Zij vergroten hun woordenschat, ontwikkelen motorische vaardigheden en groeien in sociaal opzicht. Zo ontwikkelen ze een sterke basis waarmee zij zo goed mogelijk kunnen doorstromen naar de basisschool.

Om de ontwikkeling van een kind op jonge leeftijd goed te kunnen volgen is de samenwerking met ouders en andere partners als onderwijs, consultatiebureau en gemeente noodzakelijk. Om die reden is het belangrijk dat een voorziening als de peuterspeelzaal laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk is, ook voor gezinnen met een minimum gezinsinkomen.

Voorstel nieuw/ aanvullend beleid:

Voorgesteld wordt om de kosten voor een plaats op de peuterspeelzaal voor alle jonge kinderen in de leeftijd van 2 ½ tot 4 jaar van ouders met een minimum inkomen voor 2 dagdelen per week te vergoeden, ongeacht of er sprake is van een VVE indicatie.

Criterium: een inkomen tot 100% van het van toepassing zijnde sociaal minimum. Als het inkomen hoger is dan 100% dan wordt een draagkracht berekend vanaf deze grens.

Opmerking: inmiddels heeft ook het Rijk onderkent dat het voor de ontwikkeling van een kind goed is om vanaf 2,5 jarige leeftijd naar een peuterspeelzaal/kinderopvang te gaan. Op Prinsjesdag heeft het kabinet aangegeven dat zij 60 miljoen euro uittrekt om alle peuters naar een peuterspeelzaal dan wel kinderopvang te krijgen. De regeling is vooral gericht op ouders van kinderen die tussen wal en schip belanden, doordat zij bijvoorbeeld geen recht hebben op kinderopvangtoeslag omdat ze niet allebei werken en ook geen recht op een ander 'potje' omdat hun kind geen achterstand heeft.

Vooralsnog wordt het voorstel voor vergoeding van de kosten voor een plaats op de peuterspeelzaal voor jonge kinderen van ouders met een minimum inkomen gehandhaafd. De reden hiervoor is dat op het moment van schrijven van deze nota de (uitgebreidere) inhoud en de bijbehorende uitvoering van deze maatregel nog niet bekend zijn gemaakt. Daarbij komt dat de betreffende regeling zich niet expliciet richt op de doelgroep waar het armoedebeleid zich op richt

- *vergoeden kosten zwemlessen*

Het is belangrijk dat alle kinderen een zwemdiploma hebben/behalen. Het behalen van een zwemdiploma zorgt er namelijk voor dat kinderen voldoende "zwemveilig" worden en zich kunnen redden in ons waterrijke land. Water is overal om ons heen en een ongeluk zit vaak in een klein hoekje. Daarnaast gaan we in Nederland met warm weer massaal afkoelen in zwembaden, meren, plassen en de zee, waarbij er natuurlijk ook mogelijkheden tot verdrinking zijn. Het is daarom van groot belang dat kinderen (net als volwassenen) over een goede zwemvaardigheid beschikken.

De kosten voor zwemlessen zijn echter hoog. De kosten voor het behalen van het diploma A bedragen circa € 500. Daarnaast is het schoolzwemmen reeds enkele jaren afgeschaft.

Voorstel nieuw/ aanvullend beleid:

De kosten voor het behalen van het zwemdiploma A, voor kinderen in de leeftijdsgroep 5 tot 10 jaar, vergoeden.

criterium:

een inkomen tot 100% van het van toepassing zijnde sociaal minimum. Als het inkomen hoger is dan 100% dan wordt een draagkracht berekend vanaf deze grens.

- *Aandacht voor tegemoetkoming studiekosten MBO*

In het regeerakkoord van 2012 is besloten de kindregelingen te hervormen en te versoberen. In 2015 zijn 10 bestaande regelingen overgegaan in 4 kindregelingen. Daarmee is het stelsel eenvoudiger geworden. Met de hervorming van het huidige stelsel van kindregelingen wil het kabinet echter gelijktijdig een deel van de overheidsfinanciën op orde brengen (bezuinigingsmaatregel).

Eén van de regelingen die daarbij is verdwenen is de “tegemeetkoming in de onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS)”. De tegemoetkoming voor ouders in de schoolkosten (WTOS) voor kinderen jonger dan 18 jaar (in het MBO) is per 1 augustus 2015 afgeschaft. Vanaf die datum krijgen ouders voor het verdwijnen van de WTOS als tegemoetkoming een extra bedrag van € 116 aan kindgebonden budget.

De tegemoetkoming van €116 die ouders van de betreffende leerlingen nu via het kindgebonden budget ontvangen compenseert echter bij lange na niet de huidige tegemoetkoming in de studiekosten, welke in het schooljaar 2014/2015 maximaal € 691 bedroeg . Kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen hebben dit geld hard nodig om een vakopleiding te kunnen beginnen en zo te werken aan een (financieel zelfstandige) toekomst.

De kosten voor leermiddelen op het MBO verschillen per opleiding, maar liggen meestal tussen de € 500,- en € 1.000,-¹.

Met betrekking tot het bovenstaande ontwikkeling wordt opgemerkt dat, wanneer ouders van kinderen in het MBO die jonger zijn dan 18 jaar hierdoor financieel in de problemen komen, de huidige regels voor de individuele bijstand de mogelijkheden bieden om dergelijke situaties individueel nader te bekijken en te beoordelen.

8.1.2 Voorstel voor invoering educatief kindpakket

- *kindpakket ten behoeve van educatie 12-18 jarigen*

Een laag inkomen kan een belemmering zijn voor maatschappelijke en culturele participatie. Onvoldoende deelname aan de maatschappij heeft een negatieve invloed op het gevoel van eigenwaarde, waardoor mensen in een maatschappelijk en sociaal isolement kunnen raken. Sinds 1 januari 2010 kent de gemeente daarom het Participatiefonds. Een fonds ter stimulering van sportieve, sociale, culturele of educatieve activiteiten onder inwoners met een inkomen tot 110% van het van toepassing zijnde sociaal minimum. Per kalenderjaar kan er een vast bedrag worden aangevraagd voor activiteiten op sportief, sociaal, cultureel en/of educatief gebied.

In de uitvoering wordt echter het probleem geconstateerd dat met betrekking tot kinderen kosten voor absoluut noodzakelijk geachte voorzieningen ten behoeve van de educatie, door keuzes van ouders, soms niet kunnen worden bekostigd. Het betreft hier kosten voor voorzieningen die voor een kind van groot belang zijn bij zijn of haar ontwikkeling en de bijbehorende deelname aan de maatschappij dan wel de schoolomgeving.

De reden hiervoor is dat het bedrag dat ouders/kinderen vanuit het Participatiefonds kunnen ontvangen gelimiteerd is. Ouders dienen dan ook, met betrekking tot de te maken kosten voor hun kinderen, op voorhand keuzes te maken welke kosten zij op basis van het participatiefonds bij de gemeente gaan declareren. Vaak zijn de kosten voor van belang geachte voorzieningen te hoog of komen één of meerdere, voor het kind noodzakelijke geachte zaken, door een reeds gedane aanvraag niet meer voor een bijdrage in aanmerking.

---

¹ Bron: www.mbowijzer.nl

Voorstel nieuw/ aanvullend beleid:

Voorgesteld wordt om een (regeling) kindpakket in te voeren voor kinderen tussen de 12 en 18 jaar ten behoeve van educatie. Het kindpakket betreft een maximale jaarlijkse bijdrage per kind, in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, van € 300 voor educatie/school gerelateerde activiteiten.

De bijdrage is daarmee specifiek gericht op educatieve voorzieningen die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van het kind (12 -18 jarigen) en de bijbehorende deelname aan de maatschappij dan wel de schoolomgeving. De kosten van deze voorzieningen zijn vaak te hoog om te bekostigen vanuit de reguliere bijdrage vanuit het Participatiefonds of komen in het gedrang bij keuzes die (door ouders) gemaakt dienen te worden.

De bijdrage vanuit het kindpakket kan naast de reguliere bijdrage vanuit het Participatiefonds en onder overlegging van bewijsstukken worden aangevraagd en vereist maatwerk. Per situatie kan, in overleg met de gemeentelijke consulent, bepaald worden wanneer welke kosten op welk moment/ welk schooljaar worden gedeclareerd.

Het kindpakket betreft een bijdrage in de kosten van bijvoorbeeld:

De kosten m.b.t. overgang basisonderwijs naar voortgezet onderwijs

De ervaring is dat kinderen die van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs gaan, vaak een langere afstand moeten gaan overbruggen. Daarnaast beschikken kinderen op het voortgezet onderwijs over een schooltas voorzien van enig gewicht. Om kinderen zelfstandig naar school te laten gaan is daartoe geschikt vervoer belangrijk. In die gevallen zal er (door ouders) een fiets aangeschaft dienen te worden.

De indirecte schoolkosten

Op veel scholen worden ouders met schoolgaande kinderen geconfronteerd met indirecte kosten die te maken hebben met school, zoals de aanschaf van gymkleding, een schooltas, schrijfgerei en de "vrijwillige" leerlingenbijdrage voor buitenschoolse en verdiepende activiteiten, zoals introducties, schoolreisjes en musea bezoek. Voor de sociale en leerontwikkeling van kinderen en voor een volwaardige deelname aan schoolactiviteiten is het belangrijk dat ouders deze indirecte kosten (kunnen) betalen.

Computerregeling voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs is het hebben van een computer welhaast noodzakelijk geworden. Voor het maken van opdrachten, werkstukken en verslagen wordt tegenwoordig alleen nog maar de computer gebruikt. Ook het maken van huiswerk op individueel niveau (e-learning) en het bespreken van boeken (cd-rom) is een computer in veel gevallen noodzakelijk geworden. Daarnaast geven scholen roosters en roosterwijzigingen veelal door via de website van school. Door dit veelzijdige gebruik biedt een openbare computer in de bibliotheek, gelet op de beperkte openingstijden, geen reële mogelijkheid om op een goede manier deel te kunnen nemen aan leeractiviteiten.

Ouders van schoolgaande kinderen worden dan ook, met name na overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs, geconfronteerd met de kosten van het aanschaffen van een (voor het lesaanbod geschikte) computer. De hoge aanschafkosten voor een (functionele) computer voor schoolgaande kinderen vormen voor ouders met een minimuminkomen veelal een probleem.

criterium: een inkomen tot 110% van het van toepassing zijnde sociaal minimum. Verstrekking van de bijdrage geschiedt op basis van overlegd bewijs.

8.2 Aanpassingen ten behoeve van chronisch zieken en gehandicapten

In deze paragraaf wordt een voorstel gedaan om het beleid aan te vullen ten behoeve van het bestaande beleid en aanvullende ondersteuning van de kwetsbare doelgroep chronisch zieken en gehandicapten.

8.2.1 Voorstel voor aanvulling op de individuele bijzondere bijstand zorgkosten

- *Vergoeden deel verplicht eigen risico zorgkosten*

In het verleden was een ruime belastingaftrek voor medische of zorgkosten mogelijk. Nadat deze belastingaftrek sterk werd beperkt, heeft de regering in 2009 de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de regeling Compensatie Eigen Risico (CER) ingevoerd om langs die weg een deel van de meerkosten te compenseren.

Het Rijk heeft mede op basis van onderzoek door TNO geconcludeerd dat de doelgroep met de huidige wet- en regelgeving niet werd bereikt. 20 tot 27% van de mensen die geen meerkosten hadden, ontvingen een lage, dan wel een hoge tegemoetkoming en 50% van de mensen die meer dan € 325,- aan meerkosten hadden, vielen buiten de criteria en ontvingen helemaal niets. Om een einde te maken aan deze mismatch heeft de regering op 3 juni 2014 besloten om de Wtcg en de CER met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014 af te schaffen en deze taak (grotendeels) over te hevelen naar gemeenten via de Wmo 2015 of via de individuele bijzondere bijstand.

Op 27 januari 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de compensatie van aantoonbare meerkosten i.v.m. een chronische ziekte en/of handicap (zeg maar de voormalige Wtcg) vanaf 2015 vorm te geven via de individuele bijzondere bijstand.

Voor de voormalige compensatieregeling voor de eigen bijdrage (CER) is er tot op heden geen regeling binnen de individuele bijstand opgenomen. De CER bestond uit een forfaitair bedrag. In 2013 werd voor het laatst een bedrag van € 99,- uitgekeerd aan personen die (een deel van) hun wettelijke eigen risico hadden vol gemaakt als gevolg van bepaald medicijngebruik of bepaalde medische behandelingen. Deze middelen werden door het CAK uitgekeerd. Er gold geen inkomenstoets of vermogenstoets.

Gelet op het wegvallen van de CER-regeling (Compensatie Eigen Risico) van € 99,- per persoon per jaar, ligt het voor de hand om te kijken of een dergelijke gemeenteregeling mogelijk is die wel de beoogde doelgroep van chronisch zieken en gehandicapten bereikt. Dit is lastig omdat er twee criteria moeten worden gecombineerd: het moet gaan om een compensatie en de kosten moeten kunnen worden toegeschreven aan een ziekte of beperking. Op dit moment is dat laatste criterium lastig te operationaliseren. Om redenen van praktische aard en met betrekking tot de uitvoeringskosten, wordt voorgesteld om vooralsnog het criterium los te laten dat alleen de doelgroep van chronisch zieken en gehandicapten bediend moet worden. De regeling is gericht op chronisch zieken en gehandicapten, maar ook voor overige minima is een bijdrage in deze kosten welkom. Dit doet ook meer recht aan het feit dat in 2013 nog 3.816 mensen in onze gemeente deze bijdrage ontvingen.

Voorstel nieuw/ aanvullend beleid:

Voorgesteld wordt om via de individuele bijzondere bijstand zorgkosten een gedeeltelijke compensatie van het verplichte eigen risico (zorgkosten) in te voeren wanneer de eigen bijdrage in het verplichte eigen risico in een jaar tenminste € 100 of meer bedraagt. Boven dit bedrag komt men in aanmerking voor een compensatie van 50% van het te betalen verplichte eigen risico.

Voor dit voorstel is gekozen omdat door de drempel, dat de eigen bijdrage in het verplichte eigen risico in een jaar tenminste € 100 of meer bedraagt, de regeling zich met name richt op mensen met de hoogste dan wel hoge zorgkosten (chronisch zieken en gehandicapten).

Daarnaast past de regeling, door te kiezen voor een procentuele compensatie, zich automatisch aan aan een eventuele verandering van de hoogte van het verplichte eigen risico en daarmee aan de stijgende zorgkosten.

Doordat de kosten worden gecompenseerd vanuit de regeling "Bijzondere bijstand zorgkosten", vindt de compensatie plaats wanneer men ook daadwerkelijk een beroep doet op medische zorg.

In 2016 bedraagt het verplichte eigen risico in de zorgkosten € 385,-. Op basis van het huidige verplichte eigen risico (2015) betekent dit dat men vanaf minimaal € 100,- aan kosten voor het verplichte eigen risico, de extra kosten voor 50% kan declareren tot een maximum van € 142,50, een bedrag dat iets hoger ligt dan het bedrag van voormalige CER-regeling. Er is gekozen voor deze iets hoger compensatie aangezien de zorgkosten de laatste jaren sterk zijn gestegen. Zo is het eigen

risico van € 200,00 bij de start nu al verhoogd naar € 385,00 per persoon in 2016. Verder zijn de kosten van de zorgpremie jaarlijks hoger geworden en is de zorgtoeslag lager geworden terwijl er steeds meer kosten uit de basisverzekering worden gehaald. Een voorbeeld hiervan is het niet meer vergoeden van medicijnen die eerder wel voor vergoeding in aanmerking kwamen. Mensen worden zo geconfronteerd met een cumulatie van kosten en verlaging van vergoedingen.

criterium:

Een inkomen tot 120% van het van toepassing zijnde sociaal minimum. Als het inkomen hoger is dan 120% dan wordt een draagkracht berekend vanaf deze grens. Hierbij wordt geen rekening gehouden met de waarde van een eventuele eigen woning.

8.2.2 Voorstel om aantoonbare meerkosten vorm te blijven geven via de bijzondere bijstand zorgkosten

Op 27 januari 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de compensatie van aantoonbare meerkosten i.v.m. een chronische ziekte en/of handicap vanaf 2015 vorm te geven via de individuele bijzondere bijstand. Heeft iemand extra zorgkosten, dan krijgt men deze kosten volledig vergoed als het inkomen niet hoger is dan 120% van het van toepassing zijnde sociaal minimum. De belangrijkste reden voor het hanteren van deze grens is dat, als het inkomen wat hoger is dan het sociaal minimum, er vaak sprake is van een cumulatie van inkomenseffecten (net iets minder huur- en zorgtoeslag, hogere eigen bijdrage WLZ/Wmo, geen recht op kwijtschelding gemeentelijke belastingen of gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen zoals het Participatiefonds, de regeling pensioengerechtigden of Individuele inkomensvoetstuk). Aantoonbare meerkosten kunnen dan volledig worden vergoed. Als het inkomen hoger is dan 120%, dan wordt een draagkracht berekend vanaf deze grens (i.v.m. rechtsgelijkheid). Hierbij wordt geen rekening gehouden met de waarde van een eventuele eigen woning. Wel gelden de vermogensgrenzen van de Participatiewet.

Het uitvoeren van deze vorm van inkomensondersteuning via de bijzondere bijstand blijkt in de praktijk goed te werken.

Argumenten om het ook in de komende periode via de bijzondere bijstand te blijven verstrekken zijn:

- Via de bijzondere bijstand worden reeds diverse (medische) kosten vergoed die te maken hebben met ziekte en/of handicap. Er is dan ook een aansluiting bij het huidige bijzondere bijstandsbeleid.
- Omdat het om de lagere inkomensgroepen gaat, kan er een integrale beoordeling plaats vinden ten aanzien van overige inkomensondersteunende voorzieningen (landelijk en lokaal).

Voorstel nieuw/ aanvullend beleid:

Voorgesteld wordt dan ook om, in aanvulling op het raadsbesluit van 27 januari 2015, de compensatie van aantoonbare meerkosten i.v.m. een chronische ziekte en/of handicap ook in de toekomst vorm te geven via de individuele bijzondere bijstand.

Het bedrag dat de gemeente jaarlijks ontvangt om burgers met een chronische ziekte en/of beperking op maat financieel te ondersteunen maakt onderdeel uit van de integratie uitkering Sociaal Domein. Gelet op het huidige gebruik (2015) wordt een structureel budget van € 225.000, voor de gehele inkomensondersteuning voor chronisch zieken en gehandicapten, te weten de voort te zetten regeling "bijzondere bijstand zorgkosten" en de nieuwe regeling "gedeeltelijke compensatie eigen risico", als voldoende geacht. In de huidige begroting is hiervoor momenteel structureel € 280.000 opgenomen. In de conceptbegroting 2016 is derhalve dan ook voorgesteld om deze post structureel met € 55.000 af te ramen.

Voorgesteld wordt verder om, in aanvulling op het raadsbesluit van 27 januari 2015, het betreffende budget van € 225.000, net als met het budget 2015 is gebeurt, te ontschotten van de integratie uitkering Sociaal Domein en dit bedrag vanaf 2016 structureel toe te voegen aan het budget bijzondere bijstand.

9 Samenvatting voorstellen

In de voorliggende nota worden de volgende voorstellen gedaan tot aanvullingen van de huidige regelingen:

Voorstellen gericht op kinderen:

- Voorstel voor aanvullingen op de individuele bijzondere bijstand
  - vergoeden kosten peuterspeelzaal
  - vergoeden kosten zwemlessen
- Voorstel voor invoering educatief kindpakket
  - kindpakket t.b.v. educatie 12-18 jarigen

Voorstellen gericht op chronisch zieken en gehandicapten:

- Voorstel voor aanvulling op de individuele bijzondere bijstand
  - Vergoeden deel verplicht eigen risico zorgkosten
  - Aantoonbare meerkosten vorm te blijven geven via de bijzondere bijstand

Financieel voorstel:

- Voorstel om vanaf 2016 structureel een bedrag van € 225.000 te ontschotten van de integratie uitkering Sociaal Domein (om burgers met een chronische ziekte en/of beperking op maat financieel te ondersteunen) en dit bedrag toe te voegen aan het budget bijzondere bijstand.

10 Financiën

In dit hoofdstuk wordt aangegeven op welke wijze de gedane voorstellen voor nieuw beleid worden gefinancierd.

10.1 Dekking voorstellen

De dekking voor bovengenoemde voorstellen wordt gevonden in het onderstaande.

Budget intensivering armoedebeleid

In de begroting is, naast het reguliere budget voor het bestaande beleid, een bedrag opgenomen voor intensivering van het armoedebeleid.

Tabel 3 Beschikbaar budget intensivering armoedebeleid

	2016	2017	2018	2019
Beschikbaar budget	€ 112.994	€ 112.089	€ 112.089	€ 112.089

Budget financiële ondersteuning chronisch zieken en gehandicapten

In deze nota wordt voorgesteld om het benodigde budget van € 225.000 voor de compensatie van aantoonbare meerkosten i.v.m. een chronische ziekte en/of handicap te ontschotten van de integratie uitkering Sociaal Domein en vanaf 2016 toe te voegen aan het budget bijzondere bijstand.

Zodra het voorstel wordt overgenomen is onderstaand bedrag beschikbaar voor ondersteuning van chronisch zieken en gehandicapten via de bijzondere bijstand (armoedebeleid).

Tabel 4 Ontvangsten voor financiële ondersteuning chronisch zieken en gehandicapten

	2016	2017	2018	2019
Beschikbaar budget	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000

Op basis van ervaringen uit het verleden en van gebruik van bestaande regelingen, wordt verondersteld dat beide budgetten (ruim) voldoende dekking bieden voor de in deze nota gedane voorstellen gedaan tot aanvullingen van de huidige regelingen. Eind 2016 wordt het gebruik van de nieuwe regelingen geëvalueerd en worden de budgetten nader gespecificeerd over de verschillende regelingen.

11 Evaluatie

Het armoedebeleid wordt na afloop van ieder kalenderjaar (in het eerste kwartaal van het daaropvolgende jaar) geëvalueerd op het gebruik, zowel qua gebruikers als financieel (budgetten). Om de start van de nieuwe beleidsperiode te evalueren vindt medio 2016 een tussentijdse evaluatie plaats over de eerste zes maanden van het jaar 2016.

12 Lijst van afkortingen

AMW	Algemeen maatschappelijk werk
BBR	Budget beheerrekening
CAK	Centraal Administratiekantoor
CAZ	Collectieve aanvullende zorgverzekering
CER	Regeling compensatie eigen risico
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
OZB	Onroerende Zaakbelasting
SON	Stadsbank Oost Nederland
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WLZ	Wet langdurige zorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WTCG	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WTOS	Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten
WWB	Wet werk en bijstand (vervangen door Participatiewet)